

Sygn. akt I UK 325/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania J. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Nowym Sączu
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 czerwca 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 16 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa 1140/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2015 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację od wyroku z dnia 19 maja 2014 r., którym Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił odwołanie J. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Nowym Sączu z dnia 26 lipca 2013 r. odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił: 1) naruszenie prawa materialnego, a to art. 57 w związku z art. 12 i art. 13 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa emerytalna), polegające na ich niewłaściwym zastosowaniu wskutek uznania, że odwołujący się nie spełnia warunków nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a także poprzez nieuwzględnienie przy ocenie niezdolności do pracy odwołującego się orzeczonego wobec niego stopnia niepełnosprawności; 2) naruszenie

przepisów postępowania, a mianowicie art. 217 § 2 w związku z art. 278 § 1 k.p.c., polegające na nieuwzględnieniu wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii „C.” na okoliczność ustalenia, że odwołujący się jest osobą niezdolną do pracy, pomimo istnienia ku temu dostatecznych podstaw, które to uchybienia miały istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono potrzebą wykładni art. 57 w związku z art. 12 i art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej „w zakresie dotyczącym oceny stopnia niezdolności do pracy, w tym w szczególności w aspekcie posiadania przez ubezpieczonego ustalonego stopnia niepełnosprawności”. W ocenie skarżącego, w szczególności wyjaśnienia wymaga, czy zachowanie zdolności do pracy jedynie w warunkach specjalnie stworzonych dla osoby niepełnosprawnej stanowi przeszkodę w ustaleniu całkowitej niezdolności do pracy. Skarżący powołał się nadto na oczywistą zasadność skargi z uwagi na wskazane przez niego braki w opiniach biegłych, w szczególności polegające na niewyjaśnieniu, „czy zachowanie zdolności do pracy w warunkach specjalnie stworzonych dla osoby niepełnosprawnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wyklucza możliwość uznania odwołującego się za niezdolnego do pracy w świetle art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS” oraz ze względu na niewzięcie przez Sąd drugiej instancji pod uwagę okoliczności, że wyleczenie naruszenia sprawności organizmu skarżącego jest niemożliwe. W ocenie skarżącego, okoliczności te uzasadniały przeprowadzenie dowodu z opinii „C. w K.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia

skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Z kolei z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu

(przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie zdołał wykazać tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, ograniczając się do sformułowania wątpliwości interpretacyjnych, które jakoby miały wyłaniać się na tle art. 57 w związku z art. 12 i art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej, skarżący, aczkolwiek powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądów, jednak rozbieżności tych nie wskazuje. Niezależnie od tego należy zauważyć, że Sąd Najwyższy niejednokrotnie wyjaśniał, iż przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyrok z dnia 13 października 2009 r., II UK 106/09 i powołane w nim orzeczenia). Jednak stwierdzenie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności

nie jest tożsame ze stwierdzeniem niezdolności do pracy (art. 12 ustawy emerytalnej), a w konsekwencji ocena przesłanek stopnia niezdolności do pracy (art. 13 tej ustawy) nie jest uzależniona od przesłanek stopnia niepełnosprawności, gdyż są to odrębne kategorie pojęć, orzekanie o nich należy do innych organów i stanowi przesłankę prawną konieczną do ustalenia prawa do korzystania z różnego rodzaju świadczeń i uprawnień. Przyjmuje się jednolicie, że ponieważ orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności może (ale nie musi) oznaczać zdolność do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy emerytalnej, przeto przy ocenie tej niezdolności nie może być pomijane orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (por. np. wyroki z dnia 17 lutego 2009 r., I UK 233/08, LEX nr 736713 oraz z dnia 4 października 2013 r., I UK 101/13, LEX nr 1555081 i powołane w nich orzecznictwo).

Po drugie, powołując się na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżący odwołuje się do art. 12 ust. 2 ustawy emerytalnej. Tymczasem nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie występuje potrzeba wykładni określonych przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne wątpliwości, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903).

Po trzecie, ewentualne naruszenia postępowania polegające na oparciu rozstrzygnięcia na niepełnych opiniach biegłych, niewzięciu pod uwagę wszystkich okoliczności oraz nieuwzględnieniu wniosku dowodowego nie leżą w płaszczyźnie art. 12 ust. 2 ustawy emerytalnej, ale należą do sfery prawa procesowego. Skarżący przepisów takich nie wskazuje, a rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie okoliczności przemawiających za przyjęciem skargi do rozpoznania w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

